

Sinds 1 januari 2006 is de Wet Toelating Zorginstellingen (WTZi) van kracht. Deze wet regelt een aantal zaken die voor cliëntenraden belangrijk zijn zoals bijvoorbeeld het enquêterecht. De minister van VWS wil met de WTZi de verantwoordelijkheden van de overheid meer naar het veld verschuiven.

Toelating

Zorginstellingen die verzekerde zorg willen bieden moeten een toelating hebben in het kader van de WTZi. Om deze te krijgen moeten ze voldoen aan transparantie-eisen: ze moeten een heldere bestuursstructuur hebben en een ordelijke bedrijfsvoering. Eenmaal toegelaten blijft de zorginstelling zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van zorg en het naleven van wetgeving zoals de Zorgverzekeringswet en de AWBZ. Dit geldt ook wanneer zorgverlening is uitbesteed aan andere organisaties.

Alleen op grond van de WTZi kunnen toegelaten instellingen een contract afsluiten met een zorgverzekeraar of zorgkantoor.

Bestaande zorginstellingen hebben tot en met 31 december 2006 de tijd om aan de transparantie-eisen te voldoen en verzekerd te zijn van een toelating. Ook na toelating blijven de transparantie-eisen van kracht. Wijzigingen zoals reorganisaties moeten gemeld worden bij het ministerie van VWS. De toelating zal dan misschien gewijzigd moeten worden.

Voor wie geldt de WTZi?

De transparantie-eisen zijn van toepassing voor alle zorginstellingen die zorg leveren op grond van de Zorgverzekeringswet of de AWBZ.

Enquêterecht

In de WTZi is ook het enquêterecht vastgelegd. De Ondernemingskamer van het Gerechtshof in Amsterdam kan gevraagd worden onderzoek te doen naar wanbeleid in een zorginstelling.

Zorginstellingen met de rechtsvorm van een stichting of vereniging moeten in hun statuten een bepaling opnemen voor klachten over mogelijk wanbeleid. Deze bepaling moet voor 1 januari 2007 zijn vastgelegd. Het enquêterecht is een middel om objectief en extern in te grijpen wanneer de raad van toezicht tekort schiet, wat schadelijke gevolgen kan hebben voor cliënten, medewerkers en anderen. Een raad van toezicht legt formeel aan niemand verantwoording af.

Het enquêterecht bestaat uit twee fases: De Ondernemingskamer kan onderzoek doen naar de gang van zaken van een rechtspersoon. Dit eindigt met een verslag van de rapporteurs; De Ondernemingskamer kan bij wanbeleid voorzieningen treffen zoals het schorsen of vernietigen van een besluit van de bestuurders en raden van toezicht, schorsen of ontslag van één of meer bestuurders of leden van de raad van toezicht, tijdelijk overdragen van het beheer van aandelen enzovoort. De verplichting om de bepaling over mogelijk wanbeleid op te nemen in de statuten is ook opgenomen in de Gouvernance-code van de Brancheorganisaties Zorg.

Wie kunnen gebruik maken van het enquêterecht?

Zorginstellingen mogen zelf bepalen aan wie ze de bevoegdheid van het enquêterecht geven. Deze organen moeten ze vastleggen in hun statuten. In de WTZi staat dat in ieder geval het orgaan dat opkomt voor de belangen van cliënten, de bevoegdheid moet krijgen om een verzoek in te dienen bij de Ondernemingskamer. Intern kan dit de cliëntenraad zijn maar ook landelijke koepels van cliëntenraden, zoals de NPCF, LOC en LPR. De zorginstelling kan besluiten één van deze organisaties vast te leggen in de statuten. Organisaties die het enquêterecht krijgen toebedeeld, moeten hier wel mee akkoord gaan.

Kosten

Verzoeken tot de Ondernemingskamer kunnen kosten met zich meebrengen. Bijvoorbeeld wanneer het verzoek niet ontvankelijk wordt verklaard of wanneer de Ondernemingskamer concludeert dat de zorginstelling juist heeft gehandeld.

Wat betekent de WTZi voor cliëntenraden?

De volgende aspecten van de WTZi zijn belangrijk voor cliëntenraden:

Invloed op het beleid

Het enquêterecht geldt voor zorginstellingen met meer dan 50 werknemers. Wanneer een instelling het recht van enquête toekent aan de cliëntenraad of als de cliëntenraad binnen de omschrijving van de zorginstelling valt, heeft de cliëntenraad een extra middel om invloed op het beleid uit te oefenen. Cliëntenraden die het recht hebben gekregen kunnen zelf een verzoek bij de Ondernemingskamer indienen voor een onderzoek naar wanbeleid binnen hun organisatie.

Binnen Meerkanten GGz flevo-veluwe is het enquêterecht toegekend aan de Stichting Informelo. Deze stichting is opgericht en wordt bestuurd door 2 leden van de Centrale Cliëntenraad (CCR) en de ondersteuner van de CCR. Een cliëntgestuurde stichting derhalve. De statutenwijzigingen die voor het toekennen van het enquêterecht noodzakelijk waren zijn inmiddels notarieel vastgelegd.

Inzien van documenten

De WTZi verplicht zorginstellingen om zich op schrift te verantwoorden voor een goed bestuur en een goede bedrijfsvoering. Statuten en jaardocumenten van zorginstellingen zijn openbaar, zie www.jaarverslagenzorg.nl.

Advies over de jaarrekening

Over een onderdeel van het jaardocument, de jaarrekening, heeft de cliëntenraad wettelijk adviesrecht (artikel 3. 1 onder g van de WMCZ). Dit betekent dat de raad van bestuur verplicht is advies te vragen aan de cliëntenraad. Meer informatie vindt u op www.overheid.nl.

Bronnen: Medezeggenschap magazine voor cliëntenraden van ziekenhuizen en revalidatiecentra, Cliënt & Raad en de brochure Goed bestuur in de zorg van het ministerie van VWS (www.minvws.nl).